

*Interjú dr. Esküdt Gáborral,
az ND Nonprofit Zrt. vezérigazgatójával*

Öt éve a gondoskodó dohányfelügyelet élén

2016 júliusában került
az **ND Nonprofit Zrt.**
vezérigazgatói székébe
dr. Esküdt Gábor, aki azt
megelőzően közel húsz éven
keresztül a közigazgatásban
dolgozott. Végigvettük az
elmúlt évek eredményeit,
s hogy **miben segíthetik**
a jövőben a trafikosokat.

Öt éve tölti be az ND Nonprofit Zrt. vezérigazgatói posztját. A korábbi, közigazgatásban szerzett tapasztalataihoz képest mennyiben kíván meg más vezetői megközelítést egy ilyen szervezet irányítása?

Nemcsak a jó pap, hanem egy jó vezető is holtig tanul. A vezérigazgatói felkérést megelőző életemben bejártam a vezetői ranglétrát. Mondhatjuk úgy, ismerem az „öltözőszagot”, hiszen voltam beosztott munkatárs, középvezető, majd főosztály, parancsnokság is volt a közigazgatási életben, amely közel húsz évet ölelt fel.

Az ND Nonprofit Zrt.-hez egy összeszokott csapatba érkeztem vezetőként, nem pedig hozzám mint vezetőhöz érkeztek az új kollégák. Azóta is nagyon büszke vagyok a kollégáimra, s remélem, hogy sikerült hozzátennem az ő szakmájukhoz és életükhöz.

De egy állami vállalatot vezetni teljesen más, függetlenül attól, hogy az bizonyos értelemben félúton van a közigazgatás és a piac között. A közigazgatásban jól meghatározott keretrendszerben folyik a munka, mások a döntési folyamatok, ott éves terveket nem kell készíteni, jelentéseket annál inkább. Eközben a gazdasági társaságnál felügyelő bizottság működik, üzleti tervezés zajlik. Egyfajta tulajdonosi kontroll alatt a vezető saját maga gazdálkodik, és bizonyos fokig megvan a maga szabadsága. Ez a része sokkal színesebb. Nagyon szép felkérést kaptam öt évvel ezelőtt. Az ND Nonprofit Zrt.-hez egy összeszokott csapatba érkeztem vezetőként, nem pedig hozzám mint vezetőhöz érkeztek az új kollégák. Azóta is nagyon büszke vagyok a kollégáimra, s remélem, hogy sikerült hozzátennem az ő szakmájukhoz és életükhöz. Az ember ilyenkor igyekszik asszimilálódni, és meghagyni azokat az erényeket, amelyek ezt a Társaságot vitték és viszik előre, és a maga stílusát és tapasztalatait belevinni a közös munkába. Azt gondolom, ez sikerült: együtt, vállaltva hozunk döntéseket a szűk menedzsmenttel közösen.

Ahogy mondta, nagy könnyebbség volt a közigazgatásban, hogy végigjárta a teljes ranglétrát, de az ND Nonprofit Zrt.-nél ez nem történt meg, hanem vezetőként érkezett. Ez okozott-e nehézséget?

Mint minden vezető a közigazgatásban, megszoktam, hogy időszakosan felkérésre beszámolok az eredményekről. Fura volt megszokni, hogy itt nem egészen úgy történnek a dolgok, mint a korábbi munkahelyeimen. Az egyik volt miniszterem kabinetfőnöke mondta erről nekem, hogy higgyem el, hogy minden rendben van, mert ha nem így lenne, akkor már tudnék róla. A korábbi munkám során is a jövedéki szakterülettel foglalkoztam, de a jogszabályban szabályozott teljes termékportfólióval (üzemanyag, alkohol, dohány). Abban az értelemben könnyebb a helyzetem, hogy jelenleg „csak” a dohányról van szó, és szintén könnyebbség, hogy a terület ellenőrzési folyamatait, piaci szabályait jól ismerem korábbról.

Az elmúlt időszakban folyamatosan, szinte évről évre bővültek az ND Nonprofit Zrt. feladatai. Mit tart az itt eltöltött eddigi öt éve legnehezebb feladatának és legnagyobb sikerének?

Ha mindent fel szeretnék sorolni, talán a fél lapszámot is megtöltenék, ezért csak néhány fontosabb eseményt emelnék ki. A kinevezésem utáni hónapban, 2016 augusztusában módosult a 39/2013. (II. 14.) Korm. rendelet, amelynek egyik legfőbb eleme, hogy 2017. május 20-ától kivezette a cigaretta és a cigarettadohány izesítését és a kapszulás termékeket a magyar piacról (kivételet képezett ez alól a mentol, amely kapott még haladékos). Aztán 2017. január 1-jén hatályba lépett a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. tv. azon rendelkezése, amelynek értelmében a dohánytermékekre az adójegy helyett zárjegy került. Az árbejelentési és árközzételti rendszer kidolgozása egy meglehetősen összetett feladat volt, amelyben az ND Nonprofit Zrt. koordinátorként oroszlanrészt vállalt.

2017. május 20. szintén fontos dátum volt a dohánypiaci életében. Az uniós előírásoknak immár nem megfelelő csomagolásban lévő termékeket ettől a naptól kezdve nem lehetett értékesíteni, illetve a cigaretta izesítési tilalmának első lépcsőfoka is ehhez a dátumhoz kötődik. Azért, hogy segítsük a kiskereskedőket, 2017 novemberére fejlesztettük Dohánybolti Portálunk szolgáltatásait, kibővítettük a termékek cikktörzsadatait, hogy a kiskereskedők a fogyasztók igényeinek megfelelő tájékoztatást tudjanak biztosítani.

Az Európai Bizottság 2019. május 20-ától előre meghatározott ütemekben az Európai Unió

valamennyi tagállama számára előírta a dohánytermékek (cigaretta, fogyasztási dohány, szivar szivarka) nyomon követési (track and trace) rendszerének felállítását. A bevezetés által az EU területén kereskedelmi forgalomban lévő valamennyi dohánytermék-értékesítési lánc valós időben követhető. A vonatkozó kormányrendelet alapján az ND Nonprofit Zrt. lett Magyarországon az azonosítókibocsátó, feladatkörünk az azonosítók generálásával, kibocsátásával és nyilvántartásával bővült. Az uniós határidő előtt már működött a Dohánytermék Azonosító Kibocsátó Informatikai Rendszer (DAKIR), amelynek létrehozása nagy kihívás volt, sok munkával és folyamatos egyeztetésekkel járt. Érzékeltetesként: 2020-ban havonta átlagosan 50,1 millió kódot bocsátottunk ki, míg 2021-ben a kibocsátott átlagos havi kódmennyiség 40,7 millió volt. Szintén nagy eredmény volt a Vezetői Informatikai Rendszer (VIR) 2019. évi létrehozása, amelynek segítségével dohánybolti kockázatelemzés készíthető, támogathatja ellenőreink munkáját is.

Célunk a jövőre nézve, hogy kockázatelemzésen alapuló ellenőrzési rendszert tartsunk fenn. Lehetőség szerint egyszerűsítsük a folyamatainkat, és megszüntessük a dohánytermékek ellenőrzésében létező párhuzamosságokat.

Öt évvel ezelőtti, beköszönő interjújában ezt mondta lapunknak: „Ennek a Társaságnak az ágazati koordinátori szerepben látom a tevékenységét kiteljesedni.” E területen melyek voltak a legnagyobb sikerek az elmúlt öt évben?

Ágazati konzultációs fórumainkon a piac szereplőivel jellemzően azokat az elöttünk álló kihívásokat vitattuk meg az elmúlt években is, amelyek közös gondolkodást vagy együttműködést igényeltek, mint például a TPD1-es és TPD2-es átállás. A kiskereskedők tájékoztatását szintén kiemelten fontosnak tartjuk, folyamatos kommunikációval tartjuk naprakészen őket és hívjuk fel a figyelmüket jó előre, ha bármilyen őket is érintő változás közeleg. Mediációs feladatkörünk révén egy-egy konfliktushelyzetben le tudjuk ültetni egymással a feleket, hogy sikerüljön a problémás helyzeteket kompromisszumos megoldással kezelni.

Az öt évvel ezelőtti interjúból vett idézet egyébként abszolút aktuális, azzal a kiegészítéssel, hogy Társaságunkra illik a gondoskodó dohányfelügyelet megnevezés. Persze felmerülhet a kérdés, hogy ha valami káros, akkor arról miért gondoskodunk, mit jelent mindez? A kereskedelmi lánc minden szereplőjével kapcsolatot tartunk, együttműködünk az ezeket szabályozó társhatóságokkal, rajtuk ke-

resztül pedig a fogyasztókhöz is szólunk, s 2018-tól a prevenció is fontos szerepet tölt be az életünkben.

Idén lesz nyolc éve, hogy kialakult a mostani dohánytermék-kiskereskedelmi rendszer. Milyen kép él a trafikosokban az ND Nonprofit Zrt.-ről? Miként lehetne tovább javítani a dohányboltosok helyzetén?

2020 decemberében a Kutatópont Műhely friss elégedettségi kutatást készített az ND Nonprofit Zrt. működésére vonatkozóan, meghozta több mint 2000 koncessziós szerződéssel és kijelöléssel mű-

A kereskedelmi lánc minden szereplőjével kapcsolatot tartunk, együttműködünk az ezeket szabályozó társhatóságokkal, rajtuk keresztül pedig a fogyasztókhöz is szólunk, s 2018-tól a prevenció is fontos szerepet tölt be az életünkben.

ködő Nemzeti Dohánybolt megkérdezésével. Egy korábbi hasonló kutatásunk 2017-ben is elkészült, amely azt jelezte vissza, hogy a dohánytermék-kiskereskedők elégedettek Társaságunk szakmai támogató munkájával. A friss eredmények szerint a Társaság megítélése tovább javult a korábbi kutatáshoz képest. A megkérdezett dohányboltosok zöme leginkább megbízhatónak, felelősnek, tapasztaltnak és szimpatikusnak tartja a Társaságot. Az általunk nyújtott szolgáltatások közül az e-mailben küldött tájékoztatások hasznosságával, érthetőségével és gyakoriságával a legelégedettebbek. Ügyfélszolgálatunkat főként telefonon keresik, kollégáinkat felkészültnek tartják. Az árközzételti rendszerrel és a helyszíni ellenőrzéssel való elégedettség szintén javult a három évvel ezelőtti felmérés eredményeihez képest.

Sajnálatos, hogy a Dohánybolt Portált továbbra is csak a válaszadók ötöde használja valamilyen rendszerességgel, ebben látok még fejlődési lehetőséget. Elvégre számos hasznos funkciója van a rendszernek, akár a dohánybolt által megküldött adatok lekérdezéséről, a dohánytermékek károsanyag-tartalmának ellenőrzéséről vagy a hiányzó termékek bejelentéséről legyen szó.

Az elmúlt öt évben végigkövette a Nemzeti Dohányboltok fejlődését, a dohány-kiskereskedelmi rendszer letisztulását. Hogyan látja az elmúlt időszakot és a jövőre nézve milyen fejlődési lehetőségeket lát a trafikszektorban?

Az elmúlt másfél év nehézségei ellenére a dohány-kiskereskedelmi rendszer – a segítségünkkel – kiegyensúlyozottan működik. A járványmentes időszakban a koordinátori szerepünk egyebek között abban is megnyilvánul, hogy például a Tobacco Hungary konferencián megadjuk a lehetőségét annak is, hogy a dohányboltok üzemeltetői egymással eszmét cseréljenek, megosszák egymással sikereiket és az ahhoz vezető utat.

Azok a dohányboltok, amelyek működtetői energiát fektetnek abba, hogy folyamataik minél jobban működjenek, figyeltek a készletek optimalizálására, a fogyasztói igényekre, visszajelzésekre, folyamatosan tudtak fejlődni az elmúlt öt évben. Mindemellett a dohányboltok eredményességére az egyre bővülő termékkör, termékportfólió is pozitív hatással volt.

A koordinátori szerepünk egyebek között abban is megnyilvánul, hogy például a Tobacco Hungary konferencián megadjuk a lehetőségét annak is, hogy a dohányboltok üzemeltetői egymással eszmét cseréljenek, megosszák egymással sikereiket és az ahhoz vezető utat.

Nem lehet elégszer hangsúlyozni, pedig nagyon fontos, hogy a dohánytermék-kiskereskedők olvassák el a nekik küldött tájékoztatásainkat. Minden lényeges változásról, eseményről vagy feladatról rendszeresen küldünk számukra elektronikus körlevelet. Sajnos még mindig előfordul, hogy Partnereink nem követik figyelemmel az általunk megosztott információkat, amelyek sokszor elengedhetetlenek annak érdekében, hogy üzemelésük jogszerű legyen.

Jövő év elejétől kötelező lesz az egységes cigarettacsomagolás a Nemzeti Dohányboltokban. Milyen feladat hárul e téren az ND Nonprofit Zrt.-re, s hogyan segíti a társaság az átállást mind a gyártók, mind a trafikosok tekintetében?

Az egységes csomagolás jogszabályi háttérét a dohánytermékek előállításáról, forgalomba hozataláról és ellenőrzéséről, a kombinált figyelmeztetésekről, valamint az egészségvédelmi bírság alkalmazásának részletes szabályairól szóló 39/2013. (II. 14.) kormányrendelet adja. Az egységes csomagolást bizonyos meghatározott esetekben már most is alkalmazni kell a cigarettára és cigarettadohányra vonatkozóan, jelenleg is több termék érhető el egységes csomagolással a piacon. A kiskereskedőknek tehát nem teljesen ismeretlen, hogy miként néz ki egy ilyen termék. A jogszabály szerint 2022. január elsejétől már kizárólag egységes csomagolásban lehet forgalmazni cigarettát és cigarettadohányt, ugyanakkor ezt követően is kiárúsíthatják még a korábbi csomagolású termékeiket.

Természetesen ebben a kérdésben is az iparági szereplők rendelkezésére állunk, ha a dohányboltok felé a termékeikkel kapcsolatban kommunikálni kívánnak, megadjuk számukra ehhez a szakmai felületet. Ügyfélszolgálatunk és ellenőreink az egységes csomagolással kapcsolatban felmerülő kérdésekben is a dohányboltok segítségére lesznek. Továbbra is arra buzdítom a kiskereskedőket, hogy ha bizonytalanok valamiben, vagy kérdésük van, éljenek ezekkel a lehetőségekkel.

2018 ősze óta a prevencióban is aktív szerepet vállal a társaság. Milyen szakmai és nagyközönségi visszajelzéseket kaptak az Elfüstölt esélyek elnevezésű egészségvédelmi kampánnyal kapcsolatban? Mit lehet tudni a kampány eredményeiről? Mit tesz ezen kívül az ND Nonprofit Zrt. a társadalmi felelősségvállalás területén?

2018-ban nagyszabású óvodai és iskolai prevenció program aktív résztvevői és támogatói voltunk, szakmai partnerségben az Emberi Erőforrások Minisztériumával. Önálló, komplex kommunikációs kampányunkkal pedig 2019 őszén találkozhatott először a hazai lakosság. Az „Elfüstölt esélyek” elnevezésű prevenció kampányunkat a 2019-es megjelenését követően 2020-ban újra megisméltük. A kampányt megelőző kutatás rávilágított, hogy a fiatalok eléréséhez nem elegendő a már ismert egészségkárosító tények kizárólagos súlykolása, azaz a klasszikus elriasztás. A fiatalok még mindig „menőnek” tartják a dohányzást, és nem igazán érdekli őket a káros szenvedélyük egészségkárosító hatása, úgy gondolják, hogy velük

nem történhet meg az, amit a dohánytermékek csomagolásán olvasnak.

A kampány éppen ezért formabontó tartalommal igyekezett felhívni a figyelmet a dohányzás veszélyeire. A kampány legfőbb erőssége a vizualitása volt. Az abszurd, sajátos képvilágú reklámfilm a visszajelzések szerint mehökkentette a nézőket, az erős üzenet elrettentő hatással volt. Emellett edukációs mikroszájt (Elfüstölteselyek.hu) és a leszokást tervezőket segítő telefonos applikáció (eTüdő) is kiegészítette a kampányt. Mivel kampányaink fő célcsoportja a fiatalok, akiknél a dohányzásra való rászokás megelőzése a legfőbb cél, a megszólításokra népszerű influenszerekkel is együttműködtünk, illetve megjelentünk a főbb közösségi médiás felületeken is. Az influenszerek révén a két kampány alatt összesen körülbelül 240 ezer fiatalt értünk el. Az influenzervideókra adott kommenteket örömmel olvastuk, mivel látható volt belőlük, hogy célunk teljesült, sikerült átadni a kampány legfőbb üzenetét.

A megkezdett úton továbbhaladva idén őszszel egy teljesen új kampánnyal, egy egészen más kreatív koncepcióval találkozhatnak honfitársaink.

A kampányt megelőző kutatás rávilágított, hogy a fiatalok eléréséhez nem elegendő a már ismert, egészségkárosító tények kizárólagos súlykolása, azaz a klasszikus elriasztás.

Hogy pontosan miként kerül fókuszba a leszokás és a prevenció, egyelőre legyen meglepetés.

Időszakos kampányunkat idén május végétől kiegészíti egy egész évben folytatott egészségvédelmi kommunikáció, amely a Nemzeti Dohányboltokon keresztül történik. (A kampányról bővebben az „Elrajtolt az ND Nonprofit Zrt. prevenció kampánya” című cikkünkben olvashat!)